

TYAs Trendindikator

KOMPETENSBEHOV

En undersökning om rekryteringsbehovet och andra frågor som berör åkerinäringen

Fortsatt stort behov av lastbilsförare trots coronapandemin

Frågorna i årets Trendindikator ställdes till åkeriföretagen i mars och april, i den inledande fasen av coronapandemin, vilket naturligtvis speglar resultatet.

Vi kan se att 25 procent av åkerierna planerar att anställa de närmaste sex månaderna. Det är en positiv siffra, men en minskning med 19 procentenheter jämfört med 2019. Det är tydligt att många känner en osäkerhet inför framtiden. Samtidigt går vi från extremt höga nivåer de senaste tre åren. Man skulle kunna säga att kompetensbehovet nu är tillbaka på samma höga nivå som innan konjunkturuppgången.

I rapporten kan vi också se att det skiljer sig mycket mellan olika regioner och delbranscher. I Södermanland och Norrbotten är det högtryck, där uppger hälften av åkerierna att de planerar att anställa, medan inget åkeri i Blekinge län säger att de tänker anställa. Många åkerier vittnar också om en oförändrad efterfrågan på transporter under perioden mars-maj.

”Det är tydligt att många känner en osäkerhet inför framtiden. Samtidigt går vi från extremt höga nivåer de senaste tre åren. Man skulle kunna säga att kompetensbehovet nu är tillbaka på samma höga nivå som innan konjunkturuppgången.

Även om kompetensbehovet har minskat under coronatiden vågar jag påstå att det kommer att vända uppåt igen. Bland annat baserat på den fortsatta höga efterfrågan på godstransporter och den ökande e-handeln. TYAs långsiktiga prognos om att det behövs 50 000 nya förare de närmaste tio åren ligger fast.

Det är därför viktigt att antalet utbildningsplatser inte minskar så att vi har tillräckligt med lastbilsförare när utvecklingen vänder.

Till sist vill jag tacka alla anslutna företag som svarat på enkäten och gör TYAs Trendindikator möjlig.

Solna augusti 2020

LASSE HOLM
Projektledare

TYA – Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd

Adress: Sundbybergsvägen 1,
Box 1826, 171 26 Solna.
Tel: 08-734 52 00. Fax: 08-734 52 02.
E-post: info@tya.se. www.tya.se

Innehållsförteckning

Kvinnorna i branschen	3
Stor skillnad mellan regionerna	3
Rekrytering sex månader framåt	4
Rekrytering tolv månader bakåt	5
Rekryteringsproblem	6
Rekrytering av nyutbildade	7
3 frågor till Erik Alfredsson, Alfredsson Transport	7

OM STATISTIKEN

Uppgifter om rekrytering och utbildning är insamlade från ett urval av de 3 497 åkerier som är medlemmar i Biltrafikens Arbetsgivarförbund, BA eller i miljöföretagen. Urvalet omfattade 2 000 företag, varav 1 038 svarade på enkäten. Detta motsvarar en svarsandel på 52 procent. Utifrån de inkomna svaren har samtliga BA-företags erfarenheter kring rekrytering och utbildning skattats och resultatet utgör underlaget för redovisningen i rapporten. Databaseringen avseende 2020 har genomförts under mitten av mars till och med slutet av april 2020, det vill säga samtidigt som Sverige och övriga världen reducerade samhällets olika aktiviteter på grund av pandemin, vilket givetvis torde ha påverkat undersökningsresultaten. TYA samarbetar i detta projekt med Statisticon AB, www.statisticon.se

Kvinnorna i branschen

Andelen kvinnor som kör lastbil ökar i årets rapport från 7 till 8 procent. Av de som anställdes förra året var 12 procent kvinnor. Det är troligen en effekt av att fler kvinnor söker sig till transportutbildningarna. Enligt TYAs årliga skolledarenkät är närmare 27 procent av eleverna på gymnasieskolornas yrkesförarprogram kvinnor. På Komvux förarutbildningar är 18 procent kvinnor och på arbetsmarknadsutbildningarna är motsvarande siffra 16 procent.

Stor skillnad mellan regionerna

I Södermanland och Norrbotten uppger 53 respektive 48 procent av åkerierna att de planerar att anställa medan motsvarande siffra i Blekinge län är 0 procent.

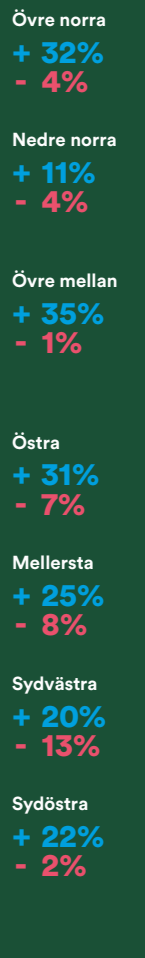
När det gäller uppsägningar uppger 19 procent av åkerierna i Västra Götaland, 18 procent i Halland och 17 procent i Värmland att de planerar att säga upp minst en förare, medan det inte planeras några uppsägningar alls i Västernorrland, Jönköping och Kronoberg.

De stora skillnaderna mellan regionerna kan ha att göra med vilken näringsgren som dominerar på orten. Bygg och anläggning, skog och stycke gods har i stort sett inte påverkats alls. Medan åkerier som exempelvis levererar till industri eller i gräns-handeln haft stora utmaningar under pandemin.

Det är helt omöjligt att bedöma personalbehovet just nu med rådande pandemi. Hade inte den kommit så hade vi absolut haft behov av att anställa.

Åkare i sydvästra Sverige

- Kommer troligen anställa under de närmaste månaderna.
- Kommer troligen säga upp under de närmaste månaderna.

Fakta från undersökningen:

25%

av företagen behöver anställa lastbilsförare, totalt 1 281 personer

6%

av företagen behöver säga upp lastbilsförare, totalt 670 personer

50%

av företagen har rekryterat lastbilsförare under de senaste 12 månaderna, totalt 5 074 personer

12%

av de nyanställda är kvinnor, totalt 615 personer

28%

av de nyanställda har mindre än ett års erfarenhet

Rekrytering sex månader framåt

25 procent av de tillfrågade åkeriföretagen bedömer att de troligen kommer att anställa lastbilsförare under de kommande sex månaderna. Sammanlagt bedömer företagen att de behöver anställa 1 281 förare.

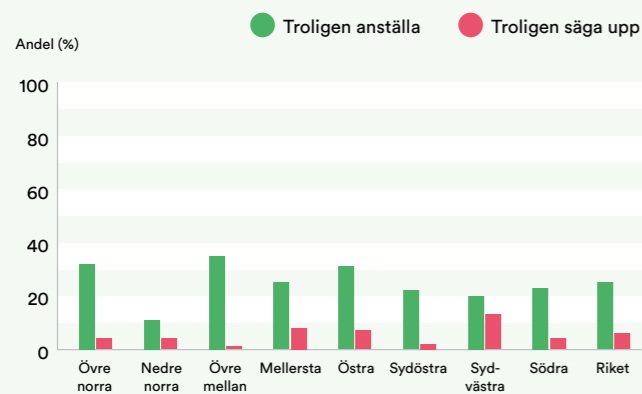
Störst rekryteringsbehov finns i region Övre mellan där 35 procent av företagen behöver anställa förare. Sett till antal förare är behovet störst i region Sydvästra, där företagen bedömer att de behöver anställa 229 förare det närmaste halvåret.

Sex procent av företagen bedömer att de troligen kommer att säga upp förare under de kommande sex månaderna. Sammanlagt bedömer företagen att de behöver säga upp 670 förare. 39 procent tror att de varken kommer att anställa eller säga upp lastbilsförare de kommande sex månaderna. 30 procent vet ej eller har inte svarat på frågan.

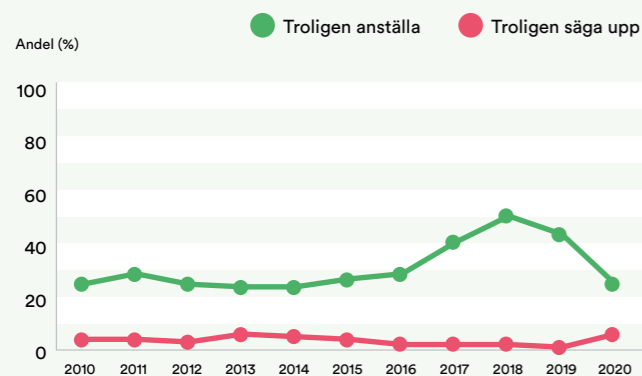
Rekrytering tolv månader bakåt

50 procent av företagen har rekryterat lastbilsförare under de senaste 12 månaderna. Totalt rekryterade de 5 074 personer, varav 615 är kvinnor vilket innebär att 12 procent av de nyrekryterade är kvinnor.

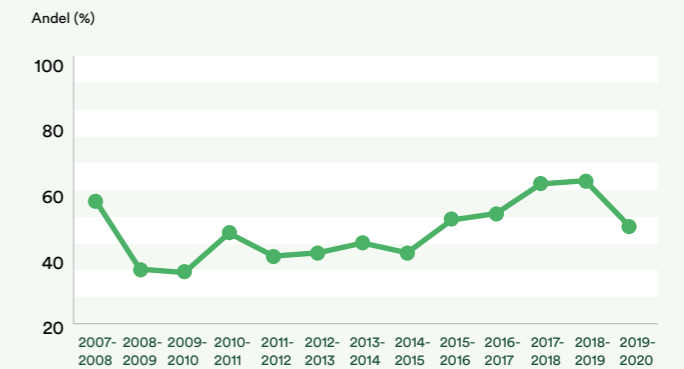
Andel BA-företag som troligen kommer att anställa och andel som troligen kommer att säga upp förare.

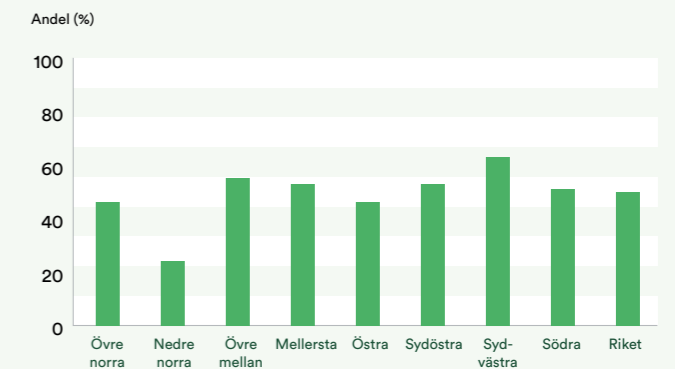
Bedömning av behovet av lastbilsförare under de närmaste sex månaderna. Andel BA-företag som troligen kommer att anställa och andel som troligen kommer att säga upp förare, riket 2010-2020.

Andel BA-företag som rekryterat lastbilsförare under det senaste året (2007/08–2019/20).

Andel BA-företag som rekryterat lastbilsförare under det senaste året, efter region.

Hur många lastbilsförare anställdes under de senaste 12 månaderna?

	Män	Kvinnor	Totalt
Övre norra	554 (88%)	78 (12%)	632
Nedre norra	143 (86%)	22 (14%)	165
Övre mellan	283 (78%)	81 (22%)	364
Mellersta	579 (86%)	98 (14%)	677
Östra	526 (88%)	72 (12%)	598
Sydöstra	336 (84%)	66 (16%)	402
Sydvästra	1 301 (92%)	110 (8%)	1 411
Södra	737 (89%)	88 (11%)	824
Riket	4 459 (88%)	615 (12%)	5 074

Rekryteringsproblem

Totalt hade 49 procent av företagen någon gång under de senaste 12 månaderna problem att rekrytera lastbilsförare (jämfört med 59 procent 2019). Det vanligaste problemet var att hitta någon med rätt yrkeserfarenhet, 41 procent uppgav detta. Men även att hitta förare med rätt yrkesutbildning har visat sig svårt enligt 24 procent.

Andel företag per region som någon gång under de senaste 12 månaderna haft problem att rekrytera lastbilsförare.

	Svårt att hitta förare med rätt yrkesutbildning	Svårt att hitta förare med rätt yrkeserfarenhet	Inte haft problem med att rekrytera förare	Inte haft något rekryteringsbehov	Annat skäl
Övre norra	15%	52%	21%	18%	4%
Nedre norra	25%	39%	15%	43%	1%
Övre mellan	30%	53%	20%	21%	1%
Mellersta	22%	34%	23%	38%	3%
Östra	32%	46%	20%	28%	2%
Sydöstra	23%	40%	11%	37%	3%
Sydvästra	30%	41%	18%	23%	9%
Södra	17%	25%	22%	45%	2%
Riket	24%	41%	19%	31%	3%

Rekrytering av nyutbildade

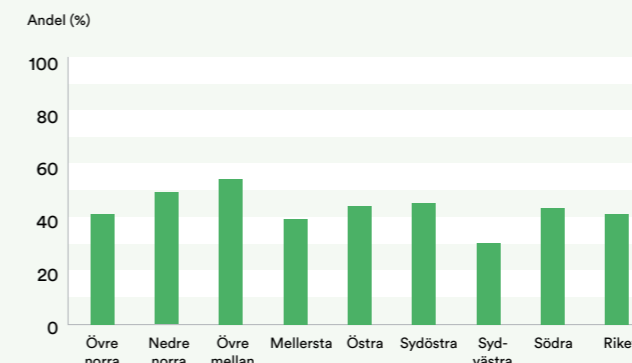
Av de företag som har rekryterat förare det senaste året har 42 procent anställt förare med mindre än ett års yrkeserfarenhet.

Sett till antal förare var den totala andelen nyanställda förare med mindre än ett års erfarenhet 28 procent; 1 420 förare. Andelen nyanställda förare med mer än ett års erfarenhet var 72 procent; 3 655 förare.

Undersökningen visar att det är vanligare att stora företag rekryterar förare med mindre än ett års erfarenhet, än att mindre företag gör det.

- **28 procent** av nyanställda förare hade mindre än ett års erfarenhet
- **72 procent** av nyanställda förare hade mer än ett års erfarenhet

Andel företag av de som nyrekryterat, som rekryterat nyutbildade lastbilsförare.

3 frågor till ...

... Erik Alfredsson, som tillsammans med sin bror äger Alfredsson Transport i Norrköping med drygt 100 anställda.

1 Hur har du och ditt företag påverkats av pandemin?

– För vår del har det, peppar, peppar gått väldigt bra. Vi tappade 20 procent på matdistribution på grund av de stängda gymnasieskolorna och på trafik till Finland och Frankrike. I gengäld har folk byggt på sina hus och handlat på nätet och där har volymerna ökat till det dubbla. Summa summarum håller vi samma siffror som i fjol. Vi har haft få sjukskrivningar och har till och med behövt anställa fem personer eftersom pakettidistribution är mer personalintensivt än fjärrtransporter.

2 Vad tror du det beror på att ni inte påverkats så mycket som en del andra i branschen?

– Våra kunder håller främst på med konsumentrelaterade varor och konsumtionen har hittills bibehållits hyfsat. En styrka är att vi inte har en stor kund utan kanske femton mindre. Dippar en så ökar en annan. Den enda risken jag kan se är om uppsägningarna ökar till hösten och den privata konsumtionen minskar. Men vi har också många infrastruktursatsningar i vårt område och skolmatsleveranserna ser ut att komma igång i höst.

3 Hur ser du på framtiden på längre sikt, vad är dina förhoppningar?

– Jag hoppas att vi kan komma tillbaka till hyfsat normalläge och att vi då har lärt oss något av det här. Att företag har fått upp ögonen för kvalitativa transporter och vill ha ett tätare samarbete mellan kund och leverantör. I coronakrisen har det blivit tydligt hur viktigt det är att tillsammans kunna vara flexibla och planera logistiken.

**Vi på TYA utvecklar anslutna företag och
medarbetare i morgondagens transportbransch.**

**Vi driver på utvecklingen för säkrare och mer
hållbara arbetsmiljöer.**

**Tillsammans med våra parter och företag,
dess medarbetare samt skolor och myndigheter
arbetar vi för att skapa Sveriges bästa jobb.**